

Szentpétervárott 294 tudományos kutató – 86 fizikus, 42 műszaki, 29 vegyész, 24 orvos, 21 matematikus, 61 „filosz” – válaszolt arra a kérdőívre, amely afelől érdeklődött, hogy mi a véleménye a biblio- és tudományometriai vizsgálatokról, illetve eredményeiket tudja-e hasznosítani kutatómunkájában.

A válaszokból mindenekelőtt az tűnik ki, hogy a mintasokaság négyötöde több-kevesebb figyelemmel kíséri a biblio- és tudományometriai vállalkozásokat. A biológusok, vegyészek és a fizikusok között akadt a legtöbb érdeklődő, a műszakiak között a legkevesebb. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a biblio- és tudományometriai vizsgálatok mind több tudományterületre való kiterjesztése és a vizsgálati eredmények intenzívebb propagandája esetén a velük foglalkozó szakemberek „szép jövő elé néznek”. Uí. ebből a kérdőíves vállalkozásból is kiderült, hogy az érdeklődés és intenzitása jórészt attól függ, hogy az adott kutatók mennyire ismerik a biblio- és tudománymetria lehetőségeit, illetve eredményeit. A kutatókban mindenestre megvan

a hajlam, hogy az iménti irányban megszerezzék a szükséges ismereteket, illetve, ha már rendelkeznek alapjaikkal, bővítsék őket.

Örvendetes tény, hogy a válaszoló kutatók közül a legérdeklődőbbek mindegyike használja a könyvtári és információs szolgáltatásokat.

A beérkezett kérdőívek feldolgozása során az is kitént, hogy a biblio- és tudományometriai vizsgálatokban azok a kutatók közvetlenül és személyesen is érdekeltek, akiknek életcélja, hogy nemzetközileg is „jegyzett” eredményeket produkáljanak, nemzetközi elismerést szerezzenek.

A kérdőívekben lépten-nyomon felbukkanó bővítési és elmélyítési „elvárásoknak” a biblio- és tudománymetrikusok azért tudnak majd mindinkább megfelelni, mert a munkájukhoz szükséges számítógépi és távközlési technika napról-napra tökéletesebb és mindinkább a rendelkezésükre áll, természetesen irdatlan mennyiségű információt magában foglalva és elemezni tudva.

(Futala Tibor)

KÖNYVTÁR- ÉS TÁJÉKOZTATÁSÜGY

Nemzeti könyvtárügy

00/347

BUTZ, Cornelia: Schlüsselfunktion für die Weiterentwicklung. Von Büchern, Bibliotheken und Lesern: Impressionen aus Tansania = Buch Bibl. 52.Jg. 2000. 5. no. 369-373. p.

Res. angol nyelven

Könyvek, könyvtárak és olvasók: tanzániai tapasztalatok

Állománygyarapítás; Könyvkiadás; Könyvtárügy; Támogatás -más országnak

A Tanzániai Köztársaság (31 millió lakos) a világ egyik legszegényebb és legeladósodottabb országa. A kormány évente 20 márkát fizet ki lakosonként az államadósság törlesztésére, de az oktatás- és

egészségügy fejlesztésére csak 5 márka jut egy lakosra számítva. Az analfabetizmus közel 29 százalékos. A könyvellátás az 1964-ben alapított Tanzániai Könyvtári Szolgálat kezében van, amely 18 regionális és 10 körzeti könyvtár ellátásáért felelős. Ezek állománya összesen 570 ezer kötet, használóik száma kb. 500 ezer. Miután decentralizálták a könyvtári munkát, és a fő felelősség a helyi hatóságok kezébe került, a pénzügyi helyzet javult ugyan, de megmaradt a falusi lakosság ellátásának problémája. Mivel nagyon kevés a nemzeti nyelvű (kiswahili) irodalom, gyakran kell költséges angol könyveket beszerezni. A hazai kiadói tevékenység ezért nem tud növekedni, illetve anyagi támogatásra szorul. Az államadóssági terhek elengedésének terve reményt ébreszt arra, hogy a jövőben több pénz jut majd az oktatásra.

(Autoref.)

00/348

KUZMIN, E.I.: Politika Ministerstva kul'tury Rossijskoj Federacii v oblasti sozdaniâ i integracii informacionnyh resursov rossijskih bibliotek = Naučn.Teh.Bibl. 2000. 1. no. 9-30. p.

Az Oroszországi Föderáció Kulturális Minisztériumának politikája az oroszországi könyvtárak információkészletének létrehozása és integrációja terén

Együttműködés -belföldi; Gépesítési terv; Könyvtárpolitika; Számítógépesítés

Az orosz kulturális minisztérium alá tartozó könyvtárakban 1986-ban indult meg a számítógépesítés, majd az 1980-1990-es évek határán tömeges méretet öltött. 1991-ben fogadták el „Az informatizáció a kultúra területén” c. programot, amely a gépi könyvtári rendszerek kifejlesztésének anyagi alapját teremtette meg. Ez a program még nem tartotta szem előtt az együttműködés, a hálózatok, az egységítés lehetőségeit, a cél a könyvtári rutinfeladatok gépi megoldása volt. A legnagyobb könyvtárak

gépesítése egymástól függetlenül zajlott. Hamar kiderült, hogy az automatizálás terén a kulturális minisztériumhoz tartozó könyvtárak (pl. a nemzeti könyvtár vagy az idegen nyelvű könyvtár) lemaradtak a más ágazatokhoz tartozóktól (pl. a műszaki könyvtártól).

1993-ban országos, ágazatközi szakértői bizottságot állítottak fel, amely a kezdetektől egységes számítógép-hálózatot szorgalmazott a könyvtárakban. 50 millió rubelt különítettek el erre a célra, az induláskor 15 nagykönyvtárat felölelő program a LIBNET nevet kapta.

A Szovjetunió széthullásával új helyzet jött létre a könyvtárügyben is (tömeges könyvtárbezárások, az állományok áthelyezése, tulajdonjogi viták, új képzési és bérrendszer bevezetése, a finanszírozás nehézségei, a könyvkiadás és -terjesztés krízishelyzete, a könyvtárközi kölcsönzési rendszer összeomlása, a könyvtári szféra modernizálásának követelménye stb.), amellyel a kulturális minisztérium és a módszertani központok nem tudtak megbirkózni. A könyvtárügy fejlesztéséért felelős minisztériumi szakosztály mindössze 10-12 főből állt, ezért az osztály arra törekedett, hogy külső szakértőket vonjon be a munkáiba, illetve szorgalmazza könyvtári társadalmi szervezetek, egyesületek megalakítását, a szakmai kommunikáció erősítését, a könyvtárak közötti együttműködést, a regionális szintű koordinációt. A hagyományos igazgatási struktúrák nem tudtak hatékonyan működni, ezért a kulturális minisztérium közvetlen munkakapcsolatokat épített ki a nagy állami és regionális könyvtárakkal, a főhatóságuk kihagyásával.

A minisztérium mindenekelőtt a könyvtárpolitika alapelveinek megvalósulása érdekében dolgozik, és az idevágó kezdeményezéseket támogatja. Ilyen például az országos és regionális könyvtárak igazgatóinak rendszeres, országos, évente megrendezésre kerülő, könyvtárpolitikai kérdésekkel foglalkozó konferenciája vagy az évente szervezett nemzetközi krí-

mi konferenciák. Évente a szaksajtóban közlik a legfontosabb könyvtári rendezvények tervét.

A könyvtárak fejlődésének nyomon követésére szolgáló egyik legfontosabb eszköz a statisztika, amelybe 1996-tól kezdve vonták be a könyvtár-automatizálásra vonatkozó mutatókat is. 1998-ban a regionális központi könyvtárak 1993-1997 közötti helyzetéről önálló statisztikai kiadvány látott napvilágot. A könyvtárügy irányításának alapja a könyvtári tevékenység komplex elemzése lett, aminek kidolgozták a módszertanát.

A könyvtárügy jelenlegi legfontosabb kérdése a könyvtári információs erőforrások létrehozása és integrációja. A kulturális minisztérium alá tartozó könyvtárak közül 1998 végére 1700-ban (238 regionális és 1464 helyi önkormányzati könyvtárban) alkalmaztak gépi könyvtári rendszert, majdnem 600 rendelkezett gépi katalógussal, és e katalógusok több mint 16 millió rekordot tartalmaztak.

1999-ben a moszkvai nemzeti könyvtár (RGB) nagy lépést tett a gépesítés terén: a teljes orosz könyvtermés feldolgozásában új technológiát vezettek be, aminek eredményeként a könyv beérkezését követő max. 5 nap alatt a bibliográfiai rekordja az adatbázisba kerül. Kidolgozták az OCLC adatbázisából történő rekordátvitel technológiáját. Megállapodást kötöttek a British Library-vel, amelynek keretében az angol nemzeti könyvtár katalógusából 6 orosz nagykönyvtár vehet át bibliográfiai rekordokat. 1998-ban a nyilvános közkönyvtárakban jogi információs központokat alakítottak ki. A közművelődési könyvtárakban mára elterjedt az internet és a CD-ROM technológia. A nagykönyvtárakban megindult a retrokonverzió, a szentpétervári nemzeti könyvtárban (RNB) már 2 millió cédulát konvertáltak a 7 millióból. Beindult a könyvtárakban az elektronikus dokumentumszolgáltatás is.

A nyugati tapasztalatok arról tanúskodnak, hogy napjaink központi kérdése a katalogizálási szabályok egységesítése a rekordcsere sikere érdekében. Az orosz szabványok az 1960-as években születtek,

és eltérő alkalmazási gyakorlatuk következtében még a két nemzeti könyvtár rekordjai sem kompatibilisek, tehát az orosz könyvtárügy soron következő fontos feladatainak egyike szintén a szabványok harmonizációja, egységesítése és az orosz MARC formátum teljes körű bevezetése.

A másik, nem kevésbé fontos kérdés az osztályozási rendszerek, elsősorban a BBK (az orosz könyvtárakban alkalmazott könyvtári-bibliográfiai osztályozás) fejlesztése. Napirenden van a nemzeti tárgyszórendszer és a nemzeti besorolási rekordállomány (authority file) létrehozása is.

A néhány éve indított LIBNET program a könyvtárak egységes információs infrastruktúráját hivatott megteremteni. Maga a program inkább a gépesítés koncepciója, mint intézkedési terv, megvalósítása önálló, különböző forrásokból finanszírozott projektek útján lehetséges. A program keretében olyan projektek indultak, amelyek nélkül nem valósítható meg az áttérés az új könyvtári-információs technológiára:

1. A RUSMARC bibliográfiai csereformátum kidolgozása (elkészült a könyvekre és az időszaki kiadványokra vonatkozó formátum tervezete és megkezdődött a bevezetése);
2. A besorolási rekordok formátumának kidolgozása (az RNB a tárgyszavak, a személynevek, testületi nevek és egységesített címek besorolási rekordjait, az Állami Orvostudományi Könyvtár (GCNMB) a MeSH orvostudományi és egészségügyi teaurusz orosz nyelvű változatát készíti el);
3. A gépi katalógusok interneten való elérésének biztosítása és az on-line könyvtárközi kölcsönzési kérések lehetősége: kidolgozták az OPAC-R (RUSMARC formátumot használó OPAC) típus-tervét, megkezdte működését az on-line könyvtárközi kölcsönzési központ)
4. Közös telekommunikációs eszközök létrehozása a nagykönyvtárak információs erőforrásainak integrálására (a LIBNET alaphálózatának

projektje, amely a két nemzeti könyvtárat és a könyvtárközi kölcsönzési központot kapcsolja az internetre).

A LIBNET ma Oroszország első nyilvános információs hálózata, amely a könyvtáros-társadalom széles körű bevonásával jön létre.

(Rácz Ágnes)

00/349

Veřejné knihovny a reforma státní správy a samosprávy. Stanovisko Svazu knihovníků a informačních pracovníků CR = Čtenář. 52.roč. 2000. 3. no. 64-67. p.

Nyilvános könyvtárak és az államigazgatási és önkormányzati reform. A Cseh Könyvtárosok és Információs Dolgozók Egyesületének állásfoglalása

Együttműködés -belföldi; Fenntartó szerv; Jogszabály -könyvtárügyi; Közművelődési könyvtár

Csehország nyilvános könyvtári rendszerét (ide tartozik a nemzeti könyvtár, az állami tudományos könyvtárak és a Morva Tartományi Könyvtár együttese, a járási, városi és községi könyvtárak hálózata) az államigazgatási és önkormányzati reform rendszerként való továbbélésében fenyegeti.

E tény a következő jelenségek eredője: 1. A járási könyvtárak városi önkormányzatok kezelésébe történő átadása (cseh terminológiával: transzformációja) meglehetősen sok ellentmondást okozva halad. 2. Azok a törvénytervezetek, amelyek nyomán megszűnnek a járások és helyükbe 200-300 körzeti hivatal lép, nem tartalmaznak semmiféle garanciát könyvtár-fenntartási és hálózatgondozási ügyekben (Csehországban 1998-ban 6141 könyvtári egység működött, amiből 99%-nál is több helyi önkormányzati fenntartásban állt). 3. Az új könyvtári törvény elfogadása – sokadszor – ismét megfeneklett (2000 közepén kellett volna e jogszabályt a kormánynak elfogadnia, ám még mindig csak vitatkozni tartalma fölött).

Ha az iménti három irányban nem sikerül pozitív áttörést elérni, a nyilvános könyvtárügyi rendszere

nem tudja majd valamennyi állampolgárnak biztosítani az információhoz való szabad hozzáférést. A kisteleplések lakosságának a könyvtári ellátást illetően diszkriminációt kell szenvednie, egy sor kisteleplülés könyvtára dotációs válságba kerül, s így kénytelen lesz megszűnni, kevésbé hatékonyan használják fel a pénzügyi ráfordításokat, miközben helyrehozhatatlan károk keletkeznek az állományok gyűjteményjellegében, és végül: kooperációs vállalkozások egész sora szakad meg, azaz megszűnnek a mostani járási és körzeti szintű társulások, amelyek jelentős mértékben javították a vidék könyvtári ellátásának színvonalát.

A Cseh Könyvtárosok és Információs Dolgozók Egyesülete állásfoglalásának eddig közzétett részletei – olykor drámai hangnemben – a nyilvánvalóan nagymértékű értetlenséget, mi több: a könyvtár-üggyel való nemtörődőséget képviselő törvényhozás címére kerültek megfogalmazásra. E negligálás folytán az ország törvényhozása nem eurokonform (vö. az Európa Tanács könyvtári törvényhozási javaslatával), s elmarad azoktól a posztkommunista országoktól is, amelyek sorra-rendre produkálnak korszerű könyvtári törvényeket. Az „ismétlés a tudás anyja” alapján az állásfoglalás felsorolja, hogy milyen kérdéseket kell majd az új cseh könyvtári törvénynek szabályoznia. Ezek sora a következő: a könyvtárak helye és szerepe a közszolgálati informálás keretében; az állam kötelezettségei a könyvtári rendszer iránt (nemzeti könyvtár, állami tudományos könyvtárak és a Morva Tartományi Könyvtár központi fenntartása, a tárcák által fenntartandó könyvtárak köre, a területi funkciók minimális és az őket ellátó intézmények és jogszabályok megnevezése); a fenntartók felelőssége a diszkrimináció nélküli hozzáférésben; a könyvtárak kötelezettségei és a könyvtári-tájékoztatási szolgáltatások alapvető paramétereinek meghatározása; a könyvtári munka több forrásból való finanszírozása; nyilvántartási és állományvédelmi minimumok (különösen a történeti állományok védelme), az

UNESCO- kiáltvány és az Európa tanácsi ajánlások megvalósításaként a könyvtári alapszolgáltatások ingyenessége; az együttműködés és a forrásmegosztás legkülönfélébb formáinak támogatása; a könyvtárközi szolgáltatásokban való részvétel kötelezettsége; a hátrányos helyzetű olvasók és a kisebbségek könyvtári ellátásának biztosítása; a könyvtárosok jogosítványai, szakképzési követelmények.

(Futala Tibor)

Lásd még 368, 394, 417

Együttműködés

00/350

ŠRAJBERG, A.L.: Bibliotečno-informacionnaâ supermagistral' Rossia/SNG – SSA v XXI veke: konceptual'nyj podhod i prakticeskaâ realizaciâ = Naučn. Teh. Bibl. 2000. 1. no. 31-36. p.

Könyvtári-információs szupersztráda Oroszország/FÁK és az USA között a 21. században: konceptuális megközelítés és gyakorlati realizálás

Együttműködés -nemzetköziFejlesztési terv; Számítógép-hálózat

Az utóbbi időben Oroszországban és a FÁK-államokban egyaránt sok és sokféle adatbázis keletkezett. A bennük található hatalmas információ-tömeg legfeljebb (nyilvánosság esetén) hazai kutatókat elégíti ki. Ezek az adatbázisok nemzetközi használatra azért nem kerülnek, mivel nem felelnek meg a nemzetközi szabványoknak, és angol nyelvű értelmezésekkel sincsenek ellátva. Az a viszonylag kis számú adatbázis, amelyekre nem jellemzők az imént jelzett hiányosságok, propaganda és marketing híján ugyancsak nem jutnak ki külföldre. Pedig köztük nem is egy unikumnak, olyannak tekinthető, amely iránt külföldön is meglenne a kereslet.

A hagyományos orosz elzárkózottságot célszerű lenne – lehetne is – felszámolni. Ez a folyamat mindenképpen az USA-n keresztül indulna meg, mivel ebben az országban él a legtöbb információhasználó, itt van a legtöbb lehetőség a szolgáltatások megfizetésére, illetve számos alapítvány és szponzor hajlandó támogatni a könyvtári-információs projekteket, a gazdaságban pedig hagyomány a hatékonyság növelése.

Ezen túlmenően az orosz-amerikai együttműködés hatásosan szimbolizálná az új évezred törekvéseit, s precedensül szolgálhatna más nyugati nemzetekkel való kapcsolatfelvételhez is.

Az USA-ban különben máris van egy olyan intézmény, a Nemzetközi Könyvtári-Információs Elemző Központ, amely felvállalhatná a szóban forgó szupersztráda kiépülésének menedzselését. Oroszországi partnere várhatóan nemsokára ugyancsak létrejön (Oroszországi Bibliográfiai-Információs On-line Központ néven.)

Első lépésként a szupersztrádát egyvonalú szerkezetben volna célszerű létrehozni, majd aztán osztott vonalúvá tenni. Végkifejletként a többvonalúság valósulna meg.

(Futala Tibor)

00/351

MAZURICKIJ, Aleksandr Mihajlovič: Èho vojny. (K probleme restitucii kul'turnyh cennostej.) = Bibliotekovedenie. 2000. 2. no. 113-118. p. Bibliogr.

A háború visszhangja. A kulturális értékek restitúciójának problematikájához

Hadizsákmány; Kézirat -muzeális; Régi és ritka könyvek

A második világháború után újjáalakult európai államok nemzeti öntudatra ébredésével egy időben, az 1990-es években merült fel a külföldre hurcolt kulturális javak visszaszerzésének, restitúciójának bonyolult és igen érzékeny kérdése.

Az oroszországi veszteségek nyomon követésének egyik lehetősége a német iratanyag tanulmányozása. Ezek közül került elő az 1940 májusában papírra vetett memorandum, amely a „germanizálást” tűzte ki célul mindannak megsemmisítésével, ami „ázsiai hatást” gyakorolhat az európai kultúrára. Ez nem csak a bolsevik befolyás, hanem valamennyi olyan kulturális érték kivonását is jelentette, amely még 1917 előtt keletkezett.

1942 elején Berlinben kiállítást rendeztek a Keletről elhurcolt javakból, Hitler kancelláriájának munkatársai egyenesen innen válogattak saját gyűjteményeik számára. A német külügyminisztériumban 1942 októberében létrehoztak egy speciális csoportot, amelynek feladatául a kulturális javak Németországba juttatását tűzték ki célul. A csoport nem sokkal később az SS különleges hadosztályává vált, második századának feladata a Leningrád környéki cári paloták értékes könyvállományának megszerzése volt. A század feladatát utasítások alapján látta el: a propaganda-irodalmat megsemmisítették, a gazdasági jellegűt a felderítő csapatokhoz, a régi nyomtatványokat és kéziratokat, különleges kiadványokat és a tudományos műveket pedig Németországba irányították. Az elhurcolt könyvanyagra alapozták Berlinben az ún. Ostbücherei-t, de az elosztásnál figyelembe vették a Birodalom vezetőinek személyes igényeit is. A Szovjetunió területén felállított gyűjtőhelyek egyike a keleti területek birodalmi minisztere által irányított törzskar volt: speciális, az elfoglalt városokról elnevezett mozgóalakulatok alkották. 1943-ban ehhez érkezett meg a különítménytől Carszkoje Szelo és Pavlovszk anyaga. A beérkező gyűjtemények katalógizálását Rigában végezték, a szokásos német precizitással. Amikor az orosz hadsereg kezdte visszaszorítani területeiről a német egységeket, felgyorsult a könyvek kivonása: egy 1944 októberi jelentés összesen 1418 vagonnyi és 427 ezer tonna vízi úton szállított kulturális érték német területek felé indításáról számolt be.

Orosz részről már a háború éveiben megkezdődött az elveszített javak felmérése. 1942-ben Különleges Állami Bizottság alakult a károk feltérképezésére. A bizottság fennmaradt iratai mintegy 100 millió kötetben jelölték meg a Szovjetunió közkönyvtárait ért veszteséget, ezek között a moszkvai területeken 101 könyvtár semmisült meg mintegy 1 002 200-as kötetszámmal, Leningrád és környékének könyvtárai pedig összesen 2 910 363 kötetet veszítettek el. 1999 áprilisában jelent meg az első három kötete annak a katalógusnak, amely a második világháborúban elhurcolt és megsemmisített orosz kulturális értékek felmérését tűzte ki célul, összesen 7 ezer egységet sorolva fel. 1996 áprilisában az Orosz Nemzeti Könyvtár létrehozott egy irodát, amely valamennyi oroszországi könyvtárral együttműködve adatbázist állít össze az elveszett javakról. A teljességre törekvés természetesen lehetetlen, a cél a legértékesebb anyagok hiányának feltárása, ehhez feltétlenül szükséges annak felmérése – a háború előtti publikációk, bibliográfiai források, könyvtárismertető, a még élő egykori könyvtárosok segítségével –, hogy milyen régi és ritka kiadványok voltak eredetileg az orosz könyvtárak tulajdonában. A restitúció kérdése az 1998-ban fogalmazott föderációs törvény miatt igen kényes, megoldása az orosz és német szakemberek oldaláról egyaránt sok jóakaratot és kompromisszumkészséget igényel.

(Hangodi Ágnes)

Lásd még 348, 364, 367-368, 380, 387

Jogi szabályozás

00/352

ŠPANCEVA, S. – KUZNECOVA, S.: Obâzetel'nyj êkzemplar – sovsem ne obâzetel'nyj? = Biblioteka. 2000. 3. no. 19-21. p.

Kötelezpéldány, egyáltalán nem köteles?

Jogszabály -könyvtárügyi; Kötelezpéldány

Az 1990-es évek elején sorra alakultak Oroszországban is a könyvkiadó és -terjesztő vállalkozások, amelyek nem ismerték a kötelezpéldány-szolgáltatási kötelezettséget, vagy nem tettek eleget ennek; összeomlott a korábbi könyvtárellátási struktúra. A kötelezpéldány-szolgáltatásról szóló rendeletet ezért a könyvtárak nagy várakozással fogadták. A rendelet több vonatkozásban „első”: Oroszországban először alapul a kötelezpéldány-szolgáltatás az egész országra kiterjedő törvényen; a jogszabály először terjed ki mindenfajta dokumentumtípusra, az információhordozótól függetlenül; először épültek bele a szerzői jogvédelem normái; először határozza meg jogszabály az állam politikáját az országos dokumentumvagyon alapját képező kötelezpéldányokkal és a nemzeti bibliográfiai rendszer fejlesztésével kapcsolatban. Az országos törvény lökést adott a regionális szintű szabályozásnak is.

A rendelet kidolgozásában aktív szerepet játszott a két orosz nemzeti könyvtár szakértőgárdája. A hatályba lépés óta eltelt öt évben a két nemzeti könyvtár sokat tett annak érdekében, hogy javuljon a kiadók jogi kultúrája és teljességgel szolgáltatassanak kötelezpéldányokat. 1995 óta folyamatosan nő az Orosz Állami Könyvtárba (RGB) eljuttatott kötelezpéldányok mennyisége (1994-ben 35 ezer alatt, 1998-ban 77,7 ezer cím).

A nyomtatott kiadványok terén valamivel teljesebb lett a kötelezpéldányok gyűjteménye, de a kiadványok 20%-a még így sem kerül be a nemzeti bibliográfiát készítő Könyvkamarába és a nemzeti

könyvtárakba. Többnyire a regionális, illetve újonnan alakult kiadók, a tudományos szervezetek és az oktatási intézmények nem szolgáltatnak kötelezpéldányt. Gyakran előfordul, hogy a kiadók csak egyetlen példányt szolgáltatnak be a Könyvkamarának, így a nemzeti könyvtárak állományába nem kerül be a kiadvány. Gyakran nem jutnak el a könyvtárakba az orosz megrendelésre külföldön előállított kiadványok, főként drága monográfiák, művészeti albumok, fotóalbumok. (Ezek a kiadványok a teljes nemzeti impresszum 4-5%-át teszik ki.)

Az utolsó három évben némiképp nőtt az RGB-be beszolgáltatott kartográfiai és képi dokumentumok száma, de a legjelentősebb térképek a kötelezpéldány-rendszer mellőzésével kerülnek be az állományba. A plakátok, reprodukciók, metszetek szinte egyáltalán nem jutnak el a könyvtárba, mivel kis példányszámú dokumentumnak minősülnek, s a terjesztési jog a művészek tulajdonában van. Kritikus helyzet alakult ki a regionális jellegű periodikus kiadványok beszolgáltatásában is, mivel a kis helyi kiadók nem tudják megfizetni a küldemények postaköltségét, amely nemritkán meghaladja magának a kiadványnak az árát. A törvény rendelkezéseinek eltérő értelmezése miatt nem teljes a szabadalmi leírások beszolgáltatása, elsősorban azért, mert esetükben a papírhordozót többnyire felváltotta az elektronikus forma.

A hézagos kötelezpéldány-szolgáltatásból adódó hiányzó dokumentumokat különféle csatornákon próbálják pótolni: ajándékozás és vásárlás útján évente mintegy háromezer címet szereznek be.

1998-ban a moszkvai nemzeti könyvtár javaslatot küldött az Állami Dumának a törvénytörő kiadók elleni lehetséges szankciókról (a pénzbüntetéstől a működési engedély visszavonásáig).

Nagy probléma a tudományos könyvtárak, elsősorban a nemzeti könyvtárak állományának helyzete, pontosabban a kötelezpéldányok összetétele és színvonala. Az 1990-es években negatív tendenciák erősödtek a könyvkiadás terén, csökkent a fontos,

értékes kiadványok száma, a tudományos kiadványok példányszáma, nőtt a kevésbé értékes irodalom aránya. Romlott a kiadói kultúra, a kiadók nem tartják be a könyvek előállítására vonatkozó szabványokat, hiányosan közlik a bibliográfiai adatokat a könyvben, teljes káosz van a dokumentumtípusok között, annotáció helyett reklámszöveget közölnek a könyvről.

Öt évvel a törvény megjelenése után néhány cikke még mindig csak a deklaráció szintjén van a követő jogszabályok hiányában. Súlyos gondot okoz az is, hogy nem szabályozza az elektronikus dokumentum kötelespéldányainak beszolgáltatását a nemzeti könyvtárakba.

(Rácz Ágnes)

00/353

OPPENHEIM, Charles: Does copyright have any future on the Internet? = J.Doc. 56.vol. 2000. 3. no. 279-298. p. Bibliogr. 30 tétel.

Van-e a szerzői jognak jövője az Interneten?

Elektronikus publikáció; Jogszabály -más területről; Számítógép-hálózat; Szerzői jog

A cikk azt vizsgálja, hogy a szerzői jognak van-e jövője elektronikus környezetben. A szerzői jog tulajdonosainak több problémával kell szembenéznük; ezek legtöbbje abból ered, hogy az anyagok igen egyszerűen másolhatók. A szerző ismerteti néhány bírósági esetet, majd bemutatja az *EU Database Directive* és az *EU Draft Directive on Copyright* című európai irányelveket. Arra a következtetésre jut, hogy a szerzői jog jelenlegi formájában nem maradhat fenn, és az olyan kísérletek, amelyek a tulajdonosok jogainak növelésével próbálják meg a rendszert erősíteni, éppen ellenkező eredményekhez vezethetnek. A szerzői jog túlélése érdekében új gondolkodásmódra, új ötletekre, és a tulajdonosok és használók között fokozottabb együttműködésre lenne szükség.

(Autoref.)

00/354

KOPYLOV, V.A.: O sisteme informacionnogo prava = Naučn.-Teh.Inf. 1. ser. 2000. 4. no. 1-9. p.

Az információjog rendszere

Adatvédelem; Információ; Tájékoztatás szabadsága

Oroszországban számos tudomány- és szakterületen folyik az információs társadalomra történő felkészülés. Közülük – természetesen – nem maradhat ki az információügy sem. A keretében folyó előkészületi munkák egyik fontos szektora az információjog eleddig nyitott kérdéseinek felvetése és megoldása. E téren nélkülözhetetlen az informatikusok és a jogászok közös erőfeszítése.

Az alább referált cikk egy közelmúltban befejezett alapkutató feladat eredményét ismerteti. Ennek keretében kimunkálták az információjog definícióját, nevezetesen: „Az információjog azoknak a társadalmi normatíváknak és viszonyoknak a rendszere, amelyeket az állam ereje véd, illetve amelyek az információs szférában, az információ termelésében, átalakításában és felhasználásában keletkeznek.”

A definíciót követően az információjog rendszerének meghatározása kerül sorra, 16 témacsoport segítségével. Ezek a következők: alapfogalmak; az információ mint az információjogon belüli jogviszonyok alapvető tárgya; az információs szféra mint jogszabályozási terület; az információjog tárgya és módszere; információvédelem; az információs jogszabályozás mint az információjog alapvető forrása; jog az információkeresésre, az információhoz való hozzáférésre és információhasználatra; a szellemi tulajdon információs nézőpontjai; jogszabályozás a tömegtájékoztatási rendszer viszonyaiban; az információkészletek kialakításának és használatának jogi szabályozása; az információkészletek meghatározott területeinek sajátosságait érvényesítő jogszabályozás; az államtitkot tartalmazó információkkal végzett munka jogi szabályozása; a kereskedelmi titkot tartalmazó információkkal végzett

munka jogi szabályozása; a személyi adatokkal végzett munka jogi szabályozása; információs rendszerek, technológiák és biztonsági berendezések installálásával és használatával összefüggő folyamatok jogi szabályozása; az információs szférában elkövetett jogsértésekért viselt felelősség.

Az első hat témakört általánosnak, a többi speciálisnak minősíti a szerző. Az egyes témakörökön belül igen sok szűkebb-szélesebb rész kérdés jogi szabályozás volna időszerű. Volna, mivel a jogszabályozás eddigi üteme egyáltalán nem bírja a lépést az információs terület fejlődésének lélegzetelállító ütemével. Egyetlen példa: az internet térhódításának sohasem tapasztalt dinamikája olyan jogi problémákat vet fel, amelyek szabályozás hiányában rengeteg bonyodalmat fognak okozni a mindennapos gyakorlatban.

(Futala Tibor)

Lásd még 413

Könyvtárosi hivatás

Lásd 372, 416

Oktatás és továbbképzés

00/355

JÄNSCH, Wolfgang: Bibliothekarische Ausbildung im Umbruch = Bibliotheksdienst. 34.Jg. 2000. 6. no. 980-990. p.

Átalakulóban a könyvtárosképzés Németországban

Fejlesztési terv; Képesítés; Könyvtárosképzés, dokumentálóképzés; Tanterv, óraterv

A német könyvtárosképzés háromszintű: 1. Az asszisztensképzés képesít a középszintű munkakörök-

re. 2. A főiskolai könyvtárosképzés az ún. „emelt szintű” könyvtári tevékenységre. 3. Az egyetemi képzés a felső szintű munkakörökre (pl. vezetők, szaktájékoztatók). Ez a hagyományos rendszer a közeljövőben át fog alakulni.

Az asszisztensképzést felváltja a néhány éve indított média- és információs szolgáltatói szakalkalmazotti képzés.

A két felsőoktatási képzési formának alkalmazkodnia kell az EU normákhoz, át kell venni a bachelor és a master fokozatokat. Jelenleg a német főiskolák többsége az elméleti orientációjú master fokozat bevezetésére készül. Ez a könyvtárosképzés számára végzetes lenne, a könyvtárügynek ugyanis nincs szüksége ilyen tömegű elméleti képzettségű munkatársra. A szerző véleménye szerint Németországban évente 200-300 gyakorlati orientációjú, bachelor szintű új munkaerőre van igény, és 20-30 (esetleg: 10-15) elméleti felkészültségű, master szinten végzett hallgató elégséges. Másfelől viszont azt is figyelembe kell venni, hogy a végzett hallgatók nem mind a könyvtárakban vagy információs intézményekben helyezkednek el.

A bachelor képzés rövidebb időtartamú, mint a jelenlegi német főiskolai szintű könyvtárosképzés. Bevezetésével a jövőendő könyvtári dolgozók többsége a jelenleginél gyorsabban jutna képesítéshez.

Az EU-kompatibilis képzéshez tartozik a kreditrendszer bevezetése is. Ez képzési modulok kialakítását követeli meg. A moduloknak autonómoknak kell lenniük, és egy-egy képzőintézménynek párhuzamosan sok modult kell választéklul nyújtania, ezzel az egy modulra eső hallgatói létszám csökkenését is vállalni – és finanszírozni – kell. A kreditrendszerben ennek következtében csak a nagy létszámú oktatási intézmények képesek színvonalasan és ugyanakkor gazdaságosan működni.

A könyvtárosképzés számára a jövőben a következő megoldás lenne célszerű:

A középszintű munkakörök számára az eddigi asszisztensképzés helyét a szakalkalmazotti képzés

X

veszi át. Az emelt szintű könyvtárosi munkakörök számára a metodikai-technológiai orientáltságú bachelor-képzés a megfelelő.

A felső szintű munkakörök számára három képzési variáns nyílik:

1. Kétszakos magiszterképzés. (A jövőben a bachelor – master fokozatok bevezetésével ez a forma elveszti jelentőségét.)
2. Master fokozat, kiegészítés nélkül. Elmélet-orientált képzés a könyvtár- és információtudományból.
3. Master fokozat, LIS (Library and Information Science) kiegészítéssel. Gyakorlat-orientált képzés, mely egy másik szakterületen szerzett master fokozatot vagy főiskolai diplomát tételez fel.

A felső szintű könyvtárosi munkakörök igényeinek a 3. variáns felel meg legjobban.

A felső szintű képzés tartalmi súlypontjai a következők lehetnének: A könyvtárak, mint a tudomány és a társadalom infrastrukturális intézményei, tudományszervezet. Management. Információtechnika. Az információtudomány elmélete és módszerei. Állományépítés, állományapasztás. Állományfeltárás. Állományközvetítés. Az információ előállítása és közvetítése. Információtudomány/-piac. Kommunikációtudomány/-stratégia. Könyvtári technológia. A könyvtár- és információügy történeti alapjai. Idegen nyelvű szakterminológia. A multimédiák technológiája.

Az ismertetett kétfokozatú képzési rendszerben először a bachelor fokozatot szerzi meg a hallgató, ezzel az emelt szintű könyvtári munkakör betöltésére jogosító végzettséget szerez. A képzés eddig a pontig ingyenes. Viszonylag kevesen fognak a master fokozaton tovább tanulni. Az ő számukra a képzés már tandíjköteles lesz. Az egymásra épülő két fokozattal megvalósul a kétszintű könyvtárosképzés áttekinthető, logikus felépítésű formája.

(Katsányi Sándor)

00/356

NIELS, Ole Pors: The education of information professionals in Denmark = Bibliothek. 24.Jg. 2000. 1. no. 12-17. p. Bibliogr.

Res. francia és német nyelven

Információs szakemberek képzése Dániában

Könyvtárosképzés -felsőfokú; Könyvtárosképző intézmény

A cikk ismerteti a dán királyi könyvtár- és tájékoztatástudományi iskola (Royal School of Library and Information Science) helyzetét az új évezred küszöbén. Az új jogi szabályozás értelmében 2000-től az iskola teljes egyetemi státuszt kapott. Az új törvény nyomán a tanrendet a „bachelor of science” diploma követelményeinek megfelelően alakították át. E program jellemzői a rugalmasság, a választható tantárgyak és a hallgatók szükségleteihez való igazodás. A cikk a munkaerőpiac helyzetét is elemzi az iskola stratégiai tervének három jellemzőjével (nemzetközi kapcsolatok, továbbképzés, kutatás) kapcsolatban.

(Autoref.)

00/357

CALENGE, Bertrand: Formation et recherche bibliothéconomiques en France: lecture d'une complexité = Bibliothek. 24.Jg. 2000 1. no. 18-26. p. Bibliogr.

Res. angol és német nyelvenű

Könyvtárosképzés és könyvtártudományi kutatás Franciaországban

Dokumentálóképzés -felsőfokú; Könyvtárosképzés -felsőfokú; Könyvtártudományi kutatás

Franciaországban a könyvtáros szakmában megkülönböztetik a könyvtárosokat, a dokumentálókat és a kutatókat. Ez félreértésekhez és a tevékenységek szétszóródásához vezet, és ez az oka az oktatás következetlenségének és az erős kutatói gárda hiányának is. Az informatika erőteljes fejlődése új megkü-

lönbötetéseket eredményez, ugyanakkor a képzés tartalmának és prioritásainak átgondolására készlet, különösen a folyamatos továbbképzés szükségességének fényében. A „könyvtártudomány” fogalmának ambiciózus újradefiniálása és a nemzetközi, különösen az európai nyitás következtében közösen ható, felerősödő hatásokkal is számolni kell.

(Autoref.)

00/358

MIRALPEIX, Concepció – ABADAL, Ernest: Education on library and information science in Spain. Development and current tendencies = Bibliothek. 24.Jg. 2000. 1. no. 44-53. p. Bibliogr.

Res. francia és német nyelven

Könyvtár- és információtudományi képzés Spanyolországban

Könyvtárosképzés -felsőfokú; Könyvtárosképző intézmény; Tanterv, óraterv

A cikk bemutatja a spanyolországi könyvtártudományi képzés történetét, fejlődését és jelenlegi helyzetét. A fejlődés számszerűen és minőségi tekintetben is megnyilvánult. Ami a számokat illeti, a 80-as évek elejéig csak egyetlen iskola működött, ma viszont már 18 egyetemi könyvtárosképző központ szolgáltatásai közül lehet választani. A minőségi változás abban áll, hogy eredetileg csak egyféle diplomát lehetett szerezni, ma viszont már háromfélé, nem beszélve a különféle továbbképzési tanfolyamokról. A cikk a tanrendet is elemzi, kiemelve néhány tárgyat, pl. a menedzsment és az információs technológia fontosságát. Végül a terület fejlődési irányait és a jövőbeli kilátásokat veszi szemügyre.

(Autoref.)

00/359

LÖÖF, Staffan: Research, development of the discipline and a changing profession. Central issues for schools of library and information studies in Sweden = Bibliothek. 24. Jg. 2000. 1. no. 36-43. p.

Res. francia és német nyelven

Kutatás, tantervfejlesztés és a változó szakma – a svéd könyvtár- és információtudományi képzés központi kérdései

Könyvtárosképzés -felsőfokú; Könyvtárosképző intézmény; Tanterv, óraterv

Az elmúlt tíz évben a svéd könyvtárosképzés gyökeresen megváltozott. A cikk a változások hátterét ismerteti. Bemutatja a Borås-i könyvtárosiskola fejleményeit, ahol jövőben is a legszélesebb körű a képzést tervezik megvalósítani. A fejlődés egyik fő jellemzője a váltás a merevebb, szakirányú képzésről a rugalmasabb, elsősorban problémamegoldásra koncentráló, elméleti képzés irányába. Az iskola új programja szerint az első félév közös, alapozó kurzusa után a második és harmadik félévben a hallgatók a következő négy terület egyikére szakosodhatnak: 1.) Könyvtárak, kultúra és információ a társadalomban; 2.) Az ismeretszervezés alapvető problémái; 3.) Kommunikáció egyének, csoportok és könyvtári rendszerek között; 4.) Szervezés, vezetés, stratégiai tervezés és fejlesztés a könyvtárakban. A korábbi, szakirányú képzés megváltoztatása hatással van a könyvtárosi munkaerőpiacra is.

(Autoref. alapján)

00/360

OCHOLLA, Dennis N.: Training for library and information studies: a comparative overview of LIS education in Africa = Educ.Inf. 18.vol. 2000. 1. no. 33-52. p. Bibliogr. 30 tétel.

Könyvtárosképzés Afrikában: áttekintés

Könyvtárosképzés, dokumentálóképzés; Támogatás -más országnak

A szerző összehasonlítás céljából felmérést készített az afrikai könyvtárosiskolák helyzetéről. A szakirodalom és személyes interjúk alapján a következő jellemzőket vizsgálta: tanrendek, programok, akkreditáció, források, gyakorlat, továbbképzés, hallgatók, oktatók. Sok ország tervezi oktatási prog-

ramjainak önálló kidolgozását, de az elégtelen erőforrások és infrastruktúra, továbbá a szakképzett oktatók hiánya még mindig akadályozza a korszerű tantervek kifejlesztését. A legnagyobb fejlődés az angol nyelvterületű országokban, pl. Dél-Afrikában tapasztalható, szemben a francia és a portugál nyelvterületek viszonylagos elmaradottságával. Szoros kapcsolatok mutathatók ki a könyvtárosképzés területén az egyes afrikai országok és ezek korábbi gyarmatosító birodalmi (Nagy-Britannia, Franciaország és Portugália) között; az utóbbiak támogatják is korábbi gyarmataikon a könyvtári és tájékoztatási szolgáltatásokat. A tanulmányban közreadott és tárgyalt irányzatokat és problémákat a szerző értékes nyersanyagként tartja az összehasonlító könyvtártudomány számára. Függelékben közreadja az afrikai könyvtárosképző intézmények jegyzékét.

(Autoref. alapján)

00/361

LE COADIC, Yves F.: Vers une intégration de savoirs en Science de l'information dans le CAPES de documentation = Documentaliste. 37.vol. 2000. 1. no. 28-35. p. Bibliogr. lábjegyzetben.

Res. német, angol és spanyol nyelven

A középiskolai könyvtárostanárok toborzására szolgáló informatikai CAPES-vizsga kibővítése információtechnológiai ismeretekkel

Disszertáció -könyvtártudományi; Információtechnológia; Könyvtárosképzés, dokumentálóképzés; Középiskolai könyvtár

A legutóbbi reformig a középiskolai tanári diplomát adó ún. CAPES vizsgák könyvtártudományi szakon csak igen kevés informatikai-technológiai ismeretet kívántak meg a pályázóktól. A jelen tanulmány a vizsga írásbeli részének módosítására irányuló lépéseket mutatja be. Az információtudományi tartalom lehetővé teszi a korszerű és verseny-

szerű vizsgáztatást középiskolai könyvtárosok toborzására. Ez a fejlesztés is hozzájárult ahhoz, hogy az informatika fokozatosan beépüljön a középiskolai és egyetemi oktatásba.

(Autoref. alapján)

Szabványok, normatívák

00/362

DZIOSA, Natalia: Normalizacja w zakresie informacji naukowej i bibliotekarstwa = Bibliotekarz. 2000. 4. no. 19-21. p.

Tudományos tájékoztatási és könyvtári szabványosítás

Szabvány -könyvtári

Az 1993. évi május 3-i szabványosítási törvény a Lengyel Szabványosítási Bizottságot és annak hivatalát tette meg e tevékenység irányítójának és szervezőjének. Maga a szabványosítás problémaköri albizottságokban folyik. Az európai szokásokhoz való igazodás jegyében a továbbiakban, hacsak egy-egy főhatóság nem tesz e tekintetben kivételt, a szabványok használata nem kötelező.

Mihelyst a szabványosítás tárgya szabványtervezetté fogalmazódik meg, a Normalizacja c. havi közlöny szövegét nyilvános vitára bocsátja. E szövegekhez két hónapon át lehet hozzászólni. Az esetleges módosításokat követően a tervezet – PN megjelöléssel – elfogadott szabvánnyá lép elő. Az említett megjelölést gyakorta az ISO megjelölés is kiegészíti, ami ugyancsak jelzi a lengyelek Európához való igazodását.

A tudományos információs és könyvtári szakterület egyfelől a 261. sz. mikrográfiai, másfelől pedig a 242. sz. információs-dokumentációs albizottságban érdekelt. Esetenként más albizottságok is készíthetnek információs-könyvtári vonatkozású

szabványt, ám e munkálatokba bevonják a „par excellence” albizottságok képviselőit.

A mikrográfiai albizottság illetékességi köre: mikroformák és mikrográfiai berendezések mérete és jellemzői, mikrodokumentumok használata, mikrográfiai terminológia, a terület jogi kérdései. A vele kooperáló albizottságok: optikai, irodatechnikai és információs-dokumentációs albizottság. Nemzetközi téren az ISO/TC 171-gyel kooperál. A napjainkban hatályos szabványok száma: 37, előkészületben 5-6 új szabvány.

Az információs-dokumentációs albizottság illetékessége: dokumentumstruktúra, dokumentumok azonosítása és leírása, kódolás és átírás, információkereső nyelvek, dokumentumok őrzése, a számítástechnika információs-könyvtári alkalmazása. Az albizottságban a nemzeti könyvtár, a jelentős nagykönyvtárak és információs központok, továbbá a rokon területek képvisellete egyaránt biztosítva van.

Az albizottság eddigi „termése”: ISBN, folytatolagos dokumentumok leírása, címlapelemek, országkódok, csereformátum, matematikai jelek használata a csereformátumban témakörét felölelő szabvány. Szabványtervezet szintjén van az ISMN (a zenei dokumentumok nemzetközi azonosító számozása), az elektronikus dokumentumok leírása, a nyelvi kódok, az ISSN, továbbá három közös szabvány a mikrográfiai albizottsággal. Az illetékes szaktárca eddig csak az ISBN szabvány alkalmazását tette kötelezővé, s ha megjelenik az ISSN szabvány, ugyancsak kötelező lesz alkalmazni.

A korábbi rendszerben készült és elfogadott szabványok mindaddig hatályosak lesznek, míg nem készül új szabvány az általuk szabályozott témáról.

(Futala Tibor)

Lásd még 386, 402

Egyesületek, konferenciák

00/363

SZULC, Jolanta: Federacja Bibliotek Kościelnych – FIDES – historia powstania, zadania, działalność = Bibliotekarz. 2000. 4. no. 11-15. p. Bibliogr.

FIDES, az egyházi könyvtárak föderációja: létrejöttének története, feladatai, működése

Egyesület -könyvtári -nemzeti; Egyházi könyvtár

A 70-es és a 80-as évek fordulóján némelyik lengyel egyházi könyvtárban is megjelentek a számítógépek. Ennek nyomán hamarosan bebizonyosodott, hogy az egyházi könyvtárak munkatársai nem értenek hozzájuk, nem tudnak mit kezdeni velük. Tanácsstalanságukban elkezdtek egymást keresni, s közösen hozzálátni a felkészültségbeli fogyatékoságok leküzdéséhez. Ebbéli törekvésük korántsem csak a szükséges számítástechnikai ismeretek elsajátítását eredményezte, hanem hozzájárult szakmai egyesületük létrehozásához is, amire 1979 októberben került sor. Ebben az egyesületben még csak a teológiai könyvtárak vettek részt.

Az új egyesület ideiglenes vezetőségét 1980 májusában választották meg, amely még ugyanazon év júniusában felvette a kapcsolatot a teológiai könyvtárak nemzetközi szervezetének tanácsával, a Conseil International de Bibliothèques de Théologie-val. Egyébként a munka továbbra is a számítógépesítés különféle kérdései körül csoportosult. 1991 júniusában e témakörből az egyesület országos konferenciát szervezett, amelyen 48 egyházi és 14 egyéb könyvtárból 120 személy vett részt. Itt fogalmazódott meg az egyházi könyvtárak föderációba történő szervezésének gondolata, amely még ugyanazon év szeptemberében FIDES néven inkarnálódott.

Nagy siker volt, hogy a lengyel püspökkari konferencia – ötévnyi időtartamra – elfogadta a FIDES alapszabályát, amely leszögezi, hogy a föderáció a

kánonjog alapján működik, az ország egyházi könyvtárait fogja össze, és céljai érdekében bel- és külföldi szakmai együttműködést folytat. Patrónusa: Maximilán Mária Kolbe.

Az eredeti cikkben részletesen közölt alapszabály feladatai néhány fejlesztési trend köré csoportosíthatók. Nevezetesen:

- a könyvtári információk könnyű és széles körű elérhetőségének biztosítása;
- teológiai, filozófiai és egyháztörténeti bibliográfiák készítése;
- az egyházi könyvtárak számítógépes hálózatának szervezése;
- közreműködés a bibliográfiai csereformátumok és besorolási adatok kimunkálásában;

- szakmai találkozók, továbbképzési alkalmak és tanfolyamok szervezése;
- a gazdálkodás szabályainak kialakítása, a különféle támogatási formák igénybevételére történő felkészítés;
- képzési és módszertani jegyzetek kiadása, ajánló bibliográfiák készítése;
- az ország felsőoktatási és nem katolikus egyházi könyvtáraival való együttműködés;
- együttműködés a külföldi teológiai könyvtárakkal.

(Futala Tibor)

Lásd még 392

KÖNYVTÁRAK ÉS TÁJÉKOZTATÁSI INTÉZMÉNYEK

Nemzeti könyvtárak

Lásd 381

Felsőoktatási könyvtárak

00/364

FOX, Peter [ed.]: The Consortium of University Research Libraries = New Rev.Acad.Libariansh. 5.vol 1999. 115-157. p. Bibliogr.

CURL – az angol egyetemi tudományos könyvtárak konzorciuma. Cikkcsoport, 4 közlemény

Adatbázis; Állományvédelem; Egybehangolt állományalakítás; Egyetemi könyvtár; Konverzió; Közös katalogizálás

A cikk felvázolja a brit egyetemi könyvtári konzorcium (Consortium of University Libraries, CURL) történetét, és áttekinti hozzájárulását a tudományos könyvtárak fejlődéséhez és a tudomány támogatásához. Működésének húsz éve alatt a CURL a közös katalogizálásban érdekelt nagykönyvtárak kis csoportjából az országos és nemzetközi könyvtárügy egyik főszereplőjévé fejlődött. Egyre széle-